

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Fátyol és lélek.

(Pünkösdre.)

Ésaiás 25: 7—9. A seregek Ura elveszi e hegyen a fátyolt, mely beborítja minden népeket és a takarót, mely befödött vala minden népségeket; elveszti a halált örökre és letörli a könnyhullatást minden orcáról és népe gyalázatát eltávolítja az egész földről; mert az Úr szólott. És szólának ama napon: Imé Istenünk, akit mi vártunk és aki megtart minket; ez az Úr, akit mi vártunk, örüljünk és örvendezzünk szabadításában!

A mi lapunknak is megküldték egy, Borsodi Emőd álnév alatt író, úgylátszik, elszakított területen működő református lelképásztornak Fátyol című regényét. Különösnek tetszhetik, hogy éppen vezércikkben, még hozzá ünnepiben mondjuk el a véleményünket róla. De éppen ez az ünnepi alkalom parancsol velünk és méginkább parancsol a fent olvasható Ige.

A regény — amelyet egyébként csak a legszélsőségesebb jóakarattal lehet így nevezni — laza képsorozatokból áll, amelyek az idegen impériumok alatt szenvedő magyar reformátusság nehéz helyzetét akarják szemléltetni, elsősorban az ottani református lelképásztorok sorsának, problémáinak, egyéni, családi és közéleti bajainak tükrében. A „Fátyol” címet onnan kapja, hogy az egyik *nem* főszereplő, szintén lelkész, egy ilyen című „intuitív értekezés”-ben (ipsissima verba!) föllebentti a „saisi fátyolt” a papság, a vallás és az egyház dolgaival kapcsolatos „igazságokról” s mikor kevéssel utóbb halálát közeledni érzi, úgy rendelkezik, hogy tegyék ennek az értekezésnek a kéziratát koporsójában a feje alá. Ami úgy is lesz.

Ebben a mű csúcspontjaként tekinthető értekezésben, de egyebütt is, erővel teljesen érvényesül a „regény” *egyellenegy* értéke: az őszinteség. Igen becsületesen és igen erőlesen lerántja a szerző a saisí fátyolt nem annyira az őtöle igazságoknak vélt elmeszüleményekről, hanem inkább arról a magyar református lelkész társaságról, amelyet ebben a művében meg akart mintázni.

Ezt a társaságot röviden így lehetne jellemezni: Szentlélek nélkül való lelkész társaság. Vannak e társaság tagjainak mindenféle problémáik: hazafiasok, gazdaságiak, társadalmiak, sőt még „vallásos” és „egyházias” problémáik is, csak éppen egyetlenegy problémájuk nincs: az, *hogy mit mond a Lélek óáltaluk a gyülekezeteknek*. Mintha soha egyetlenegyszer egyiküknek a szívébe sem hasított volna még belé — dicsőséges fájdalommal — az Isten beszéde, amely őt és elevenít, gyászfátyolt von le és könnyet töröl, elveszti a halált és megszabadítja az Istenre támaszkodókat... Mintha ezeknek a lelkészeknek a kathedrán kívül semmi, de semmi közük nem volna Bibliájukkal és Azzal, aki a Bibliájukban hozzájuk is, általuk is minden napon szólni akar!

Hála Istennek, a magyar református lelképásztorok nem ilyenek. Sem a gránicon innen, sem a gránicon túl. Szomorú és ritka kivételek elvéve hiszen akadnak minden testületben — akadt ilyen a tizenkettő közt is, — de olyan Szentlélekmentes, Igétől sterilizált, magát a porban, vagy annál is lejjebb vonszoló s lelkének nemesebb ösztöneit egyedül egy-egy kis honfibusban és mártírkodásban kiélő magyar református lelkész stráfkompanyia, amilyenről ennek a könyvnek az írója lebbenti fel a fátyolt, a valóságban sehol nem létezik.

Aki ezt a könyvet elolvassa, olvassa el utána a fenti Igét. Akkor lehetetlen, hogy rá ne jöjjön arra, mi az, ami ebből a könyvből hiányzik: mi az, ami — *nem különösképen a magyar református lelkészek életéből, hanem általában a magyar református életből* — nagymértékben hiányzik: a Szentlélektől áttüzesített Ige áldottan kényszerítő hatalma. Gyász, sírás, rettegés és gyalázat közepette az a föltétlen bizonyosság, hogy Istenünk, akit mi vártunk, megtart minket!

Ezt a bizonyosságot hozza az Igéből szívből és ezzel a bizonyossággal vedd le a fátyolt Sionunk hegyéről, vigasztaló Szentlélek Isten!

R. I.

(A regény egyébként 3 pengő 80 fillérért kapható a mezőtúri „Corvina” kiadóvállalatnál.)

Fogondnoki székfoglaló.

— Báró Vay László beszéde. —

Nagyméltóságú és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

Az emberi élet útja kifürkészhetetlen ; négy esztendővel ezelőtt, amidőn ebben a teremben esküvel köteleztem magam el az egyházkerület legkisebb világi tisztségének, a jegyzői tisztségnek betöltésére, nem gondoltam arra, hogy néhány esztendőnek a leforgása után egyházkerületünk legfelsőbb világi méltóságából fogok köszönetet nyilvánítani a kerület gyülekezeteinek és a közgyűlés tagjainak a személyem iránt megnyilvánult megtisztelő bizalomért.

Be kell őszintén vallanom, hogy nem kerestem ezt a megtisztelő előléptetést, mert a közszolgálatánál mindenkor azt az irányelvet tartottam szem előtt, hogy nem az a fontos, hogy ki melyik ponton teljesít szolgálatot, hanem az, hogy ki-kí azon a helyen, amelyre állított, híven és maradéktalanul teljesítse a maga kötelességét. De nem kerestem ezt a diszes és felelősségteljes pozíciót — ennek a méltóságnak a betöltésénél szokatlan — aránylag fiatal életkoromnál fogva sem és már azért sem, mert az a munkakör, amelyet a világi közélet különböző terrénumain töltök be, munkabírásonnak olyan nagy hányadát köti le, amely mellett ezen újabb munkakörnek az elnyerésére nem is gondolhattam.

És ha ennek ellenére mégis itten állok ma Önök előtt, egyházam érdekében kifejtendő teljes munkakészségem felajánlása mellett, teszem ezt, nem csekély erőmnek túlbecsülése folytán, hanem azért, mert egyházam iránt érzett törhetetlen ragaszkodásom (éljenzés) az ő Kolégium falai között formálódott kötelességérzetem (éljenzés), valamint a kálvinista egyház történeti multjához fűződő családi hagyományaim azt parancsolják nekem (éljenzés), hogy a reám ruházott feladatok teljesítése elől kitérnem nem szabad, hogy a megtisztelő felszólításnak — áldozatok árán is — engedelmeskednem kell. (Zajos taps.)

És midőn ezen felszólítást követve, kemény elhatározással kívánok helytállani a számomra kijelölt helyen, teljes tudatában vagyok az elvállalt feladat nehézségeinek és főként annak, hogy az egyházkerületünk közönsége a mai válságos idők ellenére is az egyház lelki és anyagi javainak nemcsak konzerválását, de gyarapítását is joggal fogja elvárni attól a férfiútól, akit ebbe a diszes méltóságba ültetett. És hogy a reám váró feladatok teljesítését az ismert nehézségek ismeretében és azok ellenére is bizakodással vállalom el, teszem ezt azzal a biztos érzéssel, hogy hiányzó erőmet pótolni fogja bennem az a tudat, hogy elnöktársamban, nagyméltóságú és főtiszteletű püspök úrban (éljenzés, taps) oly munkatárssal fog kelleni együtt munkálkodnom, aki fixpontot jelent a magyar kálvinista

egyház életében (úgy van!) és akinek az energiája és egyházunk érdekében mindenkor tanúsított bátor és hajlíthatatlan magatartása biztosítékot nyújt nekem arra, hogy a vele harmonikus együttműködésnek, eredményesnek kell lenni. (Éljenzés.)

De további biztatást jelent számomra annak a tudata is, hogy nekünk kálvinista hitet valló világi férfiaknak, de különösen azoknak, akik a világi közéletben vezető szerepet töltünk be, fokozott mértékben kell eleget tennünk azon kötelességeinknek is, amelyek egyházi téren hárulnak ránk, vagyis : mindenkor meg kell tudni osztanunk munkabírásonkat a világi és egyházi közélet szolgálata között. Ez a kettős munkakör a közéleti munkának ez a megosztása pedig mindenkor olyan kell, hogy legyen, hogy a világi közéletben kifejtendő munka sohase akadályozza vagy hátráltassa azt a munkát, amelyet az egyház érdekében vállaltunk el, hanem ellenkezőleg, mindenkor az egyházi és világi közélet harmonikus együttműködését segítse elő. (Éljenzés.)

Nekünk tehát az egyház világi reprezentánsainak ilyen irányú munkássággal kell helyt állanunk és a lekipásztoraink oldala mellett állanunk, mintegy kiegészítve az ő lelkigondozás terén kifejtendő munkásságukat, mintegy tehermentesítve őket a világi élet problémáitól, hogy így aztán lekipásztoraink minden munkásságukat a hitélet belső kimélyítésére és a meglazult valláserkölesi kötelek szorossá tételére összpontosíthassák. (Éljenzés és taps.)

Kálvinista egyházunk lelkészi és világi vezetőinek — ezen egymást kiegészítő — munkásságára talán sohasem volt még olyan nagy szükség, mint napjainkban (úgy van!), amidőn az egyház és a hívek közötti kötelek megbontására, meglazítására állandó aknamunka folyik, amidőn azt látjuk, hogy a materiális szempontok az utóbbi évtizedek során mind nagyobb és nagyobb teret hódítottak az egyházi életben és mind nagyobb eredménnyel mérkőznek meg hitéletünk hagyományos lelki és erkölesi fegyvereivel.

Egyházi feladatainknak a súlypontja a hitélet megrendült alapjainak újból megerősítésén kell, hogy nyugodjék és ez a munka elsősorban is a lekipásztori karra vár, amely csak akkor fogja tudni ezen hivatását — nemes hagyományaihoz híven — kifogástalanul betölteni, ha munkásságával hívei összességének közmebecsülését és bizalmát váltja ki és távol tartja magát gondosan minden olyan magatartástól, minden olyan szerepléstől, amely alkalmas arra, hogy közte és hívei között a legcsekélyebb ellentéteket is váltsa ki. Éppen ezért a legmesszebbmenően ítélendő el, sajnos, az utóbbi időben hol itt, hol ott felbukkanó azon jelenség, hogy egyes gyülekezetek élén álló lekipásztorok, különböző politikai irányzatok agresszív harcsoaivá és csatlósáivá szegődtek el, mert ezzel egyrészt lelkészi hivatásukat hanyagolják el,

másrészt pedig a gondjaikra bízott nyájnak az egységét bontják meg. (Viharos taps.)

A gyülekezet élén álló lelkipásztor és az ő tanítása mindenkor fölülte kell, hogy álljon a világi élet civódásainak, mert az Isten igéjének a hirdetése csak akkor fog széles körben termékeny talajra és visszhangra találni, ha annak hirdetője is hivatása magaslatán áll. (Taps.)

Ki kell tehát kapcsolni az egyházi életből a pártpolitikát és azoknak, akik az egyház hivatásos belső szolgálóivá szegődtek el, le kell tudni mondaniok a földi babérok élvezéséről és ellent kell tudni állaniok a népszerűség csábító hívásának is, mert csak így járhat eredménnyel és lehet áldásos az evangélium tanítása. (Úgy van!)

Addig, amíg a lelkipásztor minden hívét nem látja maga előtt ülni az Isten házában, addig ne legyen neki gondja másra, mint amire magát hivatása szerinti esküvel kötelezte el. (Taps.)

Ahogy távol kell tartani a pártpolitikát a templomtól és kálvinista paróchiák küszöbétől, éppen úgy kell törekednünk mai papválasztási rendszerünk kinövésének lefaragására is, mert ezen a téren is elfajult és elszomorító példák állanak előttünk. Lehetetlen és ellentétben áll egyházunk hagyományos szellemével az, hogy az a nemes és felelősségteljes hivatás, amidőn egy gyülekezet lelkipásztorát, lelkiéletének egy emberöltőre hivatott gondozóját, vezérét választja meg, hogy ekkor ennél az aktusnál az anyagi eszközök utáni lealacsonyító hajsza és demagógia domináljon és legyen forrása egy emberéleten át egy gyülekezet lelki gondozásának. (Taps.)

Szigorú rendszabályokra, az egyházi életet irányító tényezők harmonikus és erőskezü vezetésére van ezen a téren szükség, ha azt akarjuk, hogy azok az eredmények — amelyek 400 esztendő önfeláldozó munkájával voltak csak elérhetőek — máról-holnapra veszendőbe ne menjenek.

A lelkigondozás terén kifejtendő fokozott munkával kell tehát felkeltenünk egyházunk hívei körében a kálvinista öntudatot, hogy mindenki érezze át annak a hivatásnak a nagyszerűségét, amelyet a protestantizmus tölt be, immár évszázadok óta, mert csakis így fog sikerülni helyreállítanunk az utóbbi évtizedek romboló eseményei folytán megrendült lelkek és erkölcsök egyensúlyát.

És ebben a munkában ottan kell, hogy álljon a lelkes karunk oldalán a református tanítói kar is, mint egy ember, a közös lelki és világnézeti gondolat által összekovácsolva a maga munkásságával, még pedig nemcsak az iskola falain belül, hanem azokon kívül is (úgy van!), a társadalmi élet minden megnyilvánulásánál. (Úgy van!)

Teljesen tudatában vagyok annak is, hogy egyházi életünk lelki válsága mellett a gazdasági válság, amely ma az egész világra nehezedik, igen súlyos problémák és küzdelmek elé

állítja a kálvinista egyházunkat is, mert ma a legnagyobb erőfeszítések árán is alig-alig bírjuk egyházainkat és kulturális intézményeinket fenntartani és az önfeláldozó munkát kifejtő lelkeszi, valamint a tanítói karnak a mindennapi élet lehetőségeit biztosítani.

A mi feladatunk ebben a gazdasági válságban mindenekelőtt az kell, hogy legyen, hogy a legnagyobb áldozatok árán is törekedjünk átmenteni az egyház javait jobb időkre. Itten is a kálvinista öntudatból fakadó áldozatkészre van tehát szükség, még pedig úgy a hívek részéről, mint egyházaink és egyházi intézményeink gondozói és vezetői részéről is, hogy még nélkülözések és lemondások árán is siessenek teljesíteni kötelességeiket az egyházzal szemben, kulturális intézményeink fenntarthatása érdekében.

Az áldozatkészesség tanításánál pedig nekünk ugyanarra az útra kell visszatérnünk, amelyen elődeink haladtak a multban és amelyen haladva a reformáció négyévszázados diadalútja feltartóztathatatlannul biztosítható volt. A protestantizmus ereje mindig olyankor volt a legnagyobb, amikor mártírsággal, életének és vagyonának a feláldozásával kellett arról tanubizonyosságot tenni és sohasem akkor, amidőn az anyagi javakban bővelkedés volt a segítő társunk. (Úgy van.)

Ma is ebben, a mostoha viszonyokhoz alkalmazkodni tudásban, nélkülözésben és lemondásunkban kell, hogy legyen a mi főerősségünk, mintahogy ebben rejlik a tőlünk elszakított részeken élő kálvinista magyarságnak az erősege is (úgy van!), ahol az egyház szolgálata lemondás és önmegtartóztatás árán is biztosítva van.

Magam is öt éven át voltam az oláh impérium alatt egy székelyföldi kálvinista egyházközségnek a főgondnoka és mint ilyen, tanuja voltam annak az áldozatkésznek, amelyet az idegen uralom alatt élő kálvinista magyarság egyházának és iskolájának fenntarthatása érdekében fejt ki és tanuja voltam annak az önfeláldozó magatartásnak is, amelyet az anyagi lét minimális feltételeitől is megfosztott papság és tanítóság tanusít. Ma a pusztító gazdasági válság hatása alatt nekünk — csonka ország lakóinak — akikre a nemzeti létfenntartásnak a feladata is hárul, még fokozottabb áldozatkészről kell tanubizonyosságot tennünk. (Úgy van.)

Gondosan kell tehát ügyelnünk nemcsak a lelki javakra, hanem egyházunk anyagi javaira is, azok okszerű és racionális kihasználására, az egyházközségek, iskolák és intézmények adminisztrálásánál pedig a legmesszebbmenő, de amellet észszerű takarékoságnak a biztosítására. Áll ez a legkisebb és legnagyobb egyházközségre, az összes egyházi intézményekre és testületekre egyaránt.

Szólottam eddig egyházi életünk lelki és anyagi vonatkozásairól, szólni kívánok még néhány szót azokról a kapcsolatokról is, amelyek egyházunknak más egyházakkal és az állammal fennálló viszonyából adódnak. (Halljuk, halljuk.)

A vallásfelekezeti béke és egyetértésnek a kérdése áll ma előtérben. Sajnos, a háború utáni korszakban felkorbácsolt szenvedélyek ezen a téren is az ellentétek fokozásához vezettek.

Nekünk arra kell törekednünk, hogy ne csak a hitelvek alapján hozzánk legközelebb álló protestáns testvéregyházakkal, hanem a római katolikus testvéreinkkel is békességben és harmóniában éljünk és ne egymás ellen harcoljunk, ugyanilyen mértékben és őszintén kell, hogy törekedjenek erre róm. kath. testvéreink is. (Helyeslés.)

Az összes keresztyén egyházaknak egymás-oldalán van a helyük akkor, amidőn a nemzet kétharmadrésze idegen járom alatt nyög, amidőn a nemzeti lét fennmaradásának, avagy letűnésének döntő harcát vivjuk száz és száz ellenséggel szemben, amidőn az Istentagadás és hitetlenség és az ebből fakadó indulatok a keresztyén gondolat ellen irtó hadjáratot folytatnak. (Éljenzés.)

Nem ismerhetjük el keresztyén felfogásnak azt, ha keresztyén egyházak az elsőbbséget életre-halálra menő testvérharcot folytatnak egymással, mert mindannyian egyformán elsőek vagyunk az Isten előtt, ha igéje szerinti életet élünk és ha megbecsüléssel viseltetünk egymás hite és vallásos meggyőződése iránt. (Úgy van, taps.)

Le kell tehát tenni a harci fegyvereket és harsonákat minden oldalon, ha testvér testvérrel áll szemben és a közös ellenség ellen kell összefognunk.

Az egyház és az állam közötti kötelekeket illetően meg kell állapítanunk, hogy egyházaink és egyházi iskoláink nemzeti állami berendezkedésének nélkülözhetetlen attributói, mert azok nem csak kulturális, hanem nemzeti szempontból is felbecsülhetetlen kincset és értéket képviselnek és erős védbástyái a nemzeti gondolat és eszme terjesztésének. Egyházunk és egyházi iskoláink jövő fennmaradása tehát elsőrendű nemzeti érdeket jelent és éppen ezért az államhatalomnak kötelessége ezeket óvni és alátámasztani. (Úgy van.)

Tudatában vagyok annak, hogy sok kívánni és tenni való van ezen a téren és a magam részéről mindent el is fogok követni egyházi érdekeink száz százalékos megvédése érdekében. (Taps és éljenzés.)

A kálvinista egyház érdekei a történelem folyamán mindenkor azonosak voltak a nagy nemzeti érdekekkel és azonosak kell maradjanak a jövőben is.

Ez a csonka ország mai közjogi berendezkedése mellett — amelyek kardinális alkotó eleme kálvinista egyházunk is — a magyar nemzeti létfenntartásnak nagy misszióját kell, hogy teljesítse. Ezen misszió maradéktalan betöltésének pedig nélkülözhetetlen előfeltétele az, hogy a nemzetet alkotó alkotmányos közjogi tényezők a nemzet összességének a fundamentumára támaszkodjanak. Aki tehát ebből a

fundamentumból csak egy parányit is el akar vonni, az a nemzet épületét alapjaiban gyengíti és ezzel a nemzet jövőjét teszi kockára. (Úgy van.)

Ezt kell átérezni mindnyájunknak, ezt érzem át én is ezen a helyen, amelyre az egyházkerület bizalma folytán állítottam, mert a magyar kálvinista egyház erős pillére kell, hogy legyen ennek a fundamentumnak. (Úgy van.)

Ezekben voltam bátor őszintén rámutatni azon irányelvekre és szempontokra, amelyeket szem előtt tartva fogok igyekezni a magam munkáját az egyházkerület javára gyümölcsözővé tenni.

Az őszinte szándék, a munkakészség és az önbizalom megvan bennem a reám váró feladatok teljesítéséhez és ahhoz, hogy személyem irányában előlegezett bizalmukat ki is érdemeljem. Ez azonban még magában véve nem elegendő az eredmény biztosításához, főgondnoki tevékenységem csak akkor lehet eredményes, ha működésem során nagyrabecsült Elnöktársamnak (éljenzés), munkatársaimnak és egyházunk tagjainak az egyöntetű bizalmával és támogatásával fogok találkozni.

Ezt kérem mindenekelőtt a nagyméltóságú és főtiszteletű egyházkerületi közgyűléstől.

Ezek után pedig arra kérem a Mindenhatót, hogy legyen mellettem a rám váró munkában és adjon a munkámhoz erőt és egészséget! (Hosszantartó viharos taps, éljenzés.)

Az élet elrepül, jótetted Istennél megmarad.

Egyházkerületi bírósági ülésen.

Kerületi közgyűlésünk bírósági ülésén vettem részt, csak mint érdeklődő. Sohasem voltam még ilyenén. Megvallom, az ülés felette meglepett és rendkívüli hatással volt reám. A közgyűlés külsőben is mintha megváltozott volna a bírósági ülésezések idejére. Az öreg Kollégium gyülesező helyei, a díszterem, a kistanács-terem félelmetesen komoly tárgyalótermékké alakultak át egyszerre s a máskor szelíd atyai tekintetek szigorú bírói arcokká változtak át. Panaszosok és panaszlottak várják türelmetlenül a tárgyalás megkezdését, izgatottan jönnek-mennek a folyosón. Nem csoda, ha idegesek. Van köztük olyan is, akit az alsóbb bíróság már keményen sujtott, állásvesztésre ítélt. A jogi képviselők egyre biztatják s bátorítják őket. Olyan a kép, mintha bizony törvényszéki palotában volnánk. Megkezdődik a tárgyalás. — A megalakulás után az előadó ismerteti a tárgyalás anyagát. Nagy tudással és kiváló szakértelemmel adja elő az ügyet valamennyi előadó. Egyházi bíránk legtöbbje világi részről jeles jogász ember, bíró, ügyvéd, jogi professzor, tehát otthon van ezekben a dolgokban. De a lelkesjellegűek is nagy ismeretre és gyakorlati jártasságra tettek szert már. A bírósági tárgyak

nagyon különbözők. Van közigazgatási és fegyelmi ügy. Mindenikből elegendő, sőt sok. Három tanács délután 3—8 óráig tárgyalt. Van egészen egyszerű, bagatelle dolog, olyan, amelyiknek semmiképpen sem lett volna szabad idejutnia, de megnövelte és felpuffasztotta az emberi tökéletlenség. Vannak azonban súlyos természetű fegyelmi esetek is, és pedig nem is egy. A tanács végzi a maga dolgát, egymás után hirdeti ki az ítéletet. Az egyik marasztaló, a másik felmentő. A felek hallgatják. Vagy tudomásul veszik, vagy — ha még lehetséges — felebbeznek. Az egyik emberi arc mintha megnyugodnék, sőt mintha örülne is, a másik felhősebb és szomorúbb, mint volt az előbb. Az egyik nyertes, a másik vesztes lett a perben.

Egészen bizonyos azonban, hogy az igazi vesztes nem Péter és nem Pál, nem a b.....i tanító és nem a t.....i pap, hanem református anyaszentegyházunk, az evangélium, az Istenországa. Egy-egy ilyen bírói ítélet kihirdetésekor nem mi, gyarló földiek, vádlottak és elítéltek hullatunk legtöbb könnyet és öltünk leggyászosabb ruhát, hanem Istennek angyalai, kik fájdalmasan zokogják ma is az isteni kijelentést: bánom, hogy embert teremtettem.

Először mosolyog mindenki, amint a kezdet kezdetén hallja olvasni és ismertetni, hogy a g.....i egyházban megmozdult és elindult egy ökölnyi hólabda. De kezdünk bosszankodni, haragudni, végül szörnyűködni és sirni, amikor azt halljuk, hogy a versengés, a szeretetlenség, a gyűlölködés és a meg nem értés ördögének ösztönzésére a labdából hatalmas és szennyes görgeteg lett, amelyik maga alá temette a paróchiát, a tanítói lakot, megbénította a pásztori és tanítói munkát, felborította és beszenyvezte a gyülekezet békés életét.

Lehet és szabad azoknak, akik az evangéliumnak eljegyzett emberei, így élni és ezt cselekedni? Szabad a napnak lemenni a lelkész, a tanító, a kúrator, a presbiter és mindenki másnak a haragjával? Botlásainkat, tévedéseinket nem lehetne otthon szelid szóval, békésen elintézni? Felette nagy baj, hogy az egyházi fegyelmet nem gyakoroljuk. Ha ez divatját nem multa volna, hej de sok ügyet elintézhetnénk otthon s nem teregetnénk tisztátalan ruháinkat mind a világ előtt elleneinknek nagy örömére.

Papok és tanítók állanak a bíróság előtt, olyanok, akik nemcsak hivatásuk fontosságáról feledkeztek meg, de mint emberek is, mélyen zuhantak alá. Elkövetett bűncselekményük nemcsak őket és családjukat temeti el, de mindnyájunkra, tisztársakra és az anyaszentegyházra is szegényt és gyalázatot hoz. Ezeknél a szolgálknál vajjon megvolt-e a naponkénti önvizsgálódás, bibliaolvasás, házi-áhitat? Aligha. A Krisztust sohasem ismerték ők igazán, őszintén. Vele soha se beszéltek, életük képmutatás, szolgálatuk fizetett robotolás volt csak. Szent komolysággal foglalkozunk a theologus

és tanítójelölt ifjúság nevelésével, felelőségünk tudatában vezessük őket idejekorán az evangélium útjára, hadd ismerjék meg és hadd tanulják meg a parancsolatokat s hadd éljenek majd mint órállók olyan életet, mint amilyet illik és kell élniök!

Mert ha sikerül például egy olyan ifjú lelkésznevezéket nevelnünk, amelyik nemcsak megélhetési és kenyérkereseti pályának tekinti a lelkipásztori állást és amelyik nem izgat a nagyobb és díszesebb stallum, hanem ha valami nyugtalanítja, az a Krisztus szeretete és ügyének gyönyörűséges szolgálata: akkor nem lesznek bírósági tárgyaláson és kívül felháborító és undorító papválasztások, olyanok, hogy ezeknek periratait amint olvassák és ismertetik, mindenki mélyen lehajtja a fejét, pirul és szégyenkezik. Ilyen is előfordult ez alkalommal.

Tudjuk, hogy minden, az egyházi bíraskodás is Istentől valyon. De az aztán már tőlünk függ és rajtunk, alattvalókon áll, hogy ennek a bíróságnak dolgot, legalább is sok dolgot ne adjunk.

Szász Imre.

Szerény megjegyzéseim és észrevételeim az Orjó temetkezési segélyegylet tervezetére vonatkozólag.

1. Átdolgozandó a tervezet elsősorban is a biztosítási összegekre vonatkozólag s a tervezett 230 P alaptérmény 50 P-re redukálendő s a további skála 80—120—160—240—320—400 P-ben állapíttassék meg, a 230 P alapbiztosítás s az évi 6 pengős járulék igen magas s híveink nagyobb tömege, főként falusi viszonylatban ily magas járulék mellett nem kapcsolható be a temetkezési segélyegyletbe, holott éppen az ő érdekükben fontos a szociális intézmény felállítása s a társulatnak is az az érdeke, hogy a nép minél szélesebb rétegeit felölelje szervezetébe, ez pedig a jelenlegi tervezet skálái mellett, abszolút kizárt; a falusi lakosság, de meg a városi nagy tömegek lerongyolódása és szegénysége következtében, mindenesetre nagyon kívánatos volna az elhaltak hozzátartozóit oly segélyben részesíteni, mely nemesak a minimális temetési költségeket biztosítaná, hanem némi házist is nyújtana, azonban ma nagyon meg kell elégednünk azzal, ha a halálesetek alkalmával pillanatnyilag tudjuk enyhíteni a hátramaradottak nyomorúságát, s kedvesüknek tisztet eltemetést biztosíthatunk.

Természetesen a temetkezési segélyek járulékaik ez összegeknek megfelelően dolgozandók át.

2. Fontosnak tartanám a korhatár leszállítását s a gyermekek minimális összegű biztosítását, ha már másként nem lehet, 16 éves életkorig teljesen új skála szerint 30—40—50 P temetkezési segély mellett úgy, hogy 16 éven túl joga legyen a félnek magasabb skálába is átlépni, a differenciális járulékfizetés mellett,

súlyos szociális követelmény a gyermekek és ifjak temetkezési segélye, mert hiszen éppen az ily korban elvesztettek eltemetése a legnagyobb feladat ma az életet kezdő, anyagiakban szűkölködő családokra, azt az ellenvetést, hogy a gyermekek után remélhető temetkezési segély a szülők gondatlanságának s gyermekükkel való nemtörődömségének tápot adna, avagy a gyermekhalandóságot fokozná, még a mai időkben sem szabad figyelembe vennünk s emiatt a gyermekbiztosítástól eltekintenünk.

3. Átdolgozandók és csökkentendők a tervezet szerinti járulékok részben abszolút magas voltuknál fogva, részben a rezszi kevesbitése céljából. Fontos — amit különben a tervezet is lerögzít, hogy minden gyülekezetben maga a lelkész álljon a szervezet élén az esetben is, ha a taggyűjtést — bár kisebb egyházakban ez is kívánatos — s a tagdíjak beszedését nem is maga végzi.

A házankénti taggyűjtést, amennyiben megbízott végzi, csupán tagszerzésre irányuljon, a kötvények kiállítását azonban a falusi gyülekezetekben mindig a lelkész végezze, mert már maga ez a munkája is egy alkalmas és kívánatos lehetőség a hívekkel való érintkezésre.

A taggyűjtésért az első és ötödik havi tagdíjat biztosítanám, míg a harmadik havi tagdíj a belépő tag javára irassék, s így az első évben 11 havi járulék volna fizetendő; továbbá az első évi járulékok 5%-a a temetkezési segélyegylet egyházmegyei körzete javára térítendő meg az intézet által.

4. Teljesen felesleges és súlyos rezsiterhek az esperesek mellé adott megbízott s nem szabad és nem lehet egy új intézményt ily súlyos költséggel terhelni s a tervezet szerinti e teher-tétel 50%-ban az egyházmegyei tagozatnak, 50%-ban a járulékok csökkentésére kalkulál-landó be. Az egyházmegyék a részükre biztosított húsz havi jutalék ellenében a temetkezési segélyegylet megszervezéséről az egyházmegye minden gyülekezetében kötelesek.

Nem tartom szükségesnek, sem falusi, sem városi viszonylatban, az egyházmegyei szervező alkalmazását, ahol a helyi vezetőség nem hajlandó e fontos és kívánatos munkába bekapcsolódni, ott amúgy sincs jövője e munkának, minden gyülekezet a maga kebeléből kell, hogy kitermelje a szerencsés kezű munkást, az ellenőrzés, az irányítás pedig egyházmegyénként az esperes kezébe fusson össze, aki akár maga, akár megbízottja útján végezze e munkát. S az egyházmegyénkenti 20 P térítmény s az 5%-os jutalék — elszámolás kötelezettsége mellett — fedezi a szervezés költségeit, s e két járulék együttes összege, a 32 P, meg nem haladhatja, s az ezenfelüli esetleges hozadék az egyházmegyei tagozat javára utalandó át.

Nem vagyok híve a lelkész és családja ingyenes biztosításának, s a lelkész avagy a helyi vezető (nem gyűjtő) az évi tagdíjak 3—5%-nál magasabb dotációban nem részesíthető.

Elsietettnek és feleslegesnek tartom a központi iroda által már felfogadott havi fixszel díjazott tisztviselők megtartását, valamint az egyházkerületi központban egy főtitkár s két titkár alkalmazását, mivel végeredményében mindezek, az intézmény súlyos terhei egy kerületi irányító (főtitkár) s egy végzett hittan-hallgatóból álló hivatalnoki kar teljesen elegendő az adminisztráció vezetésére, s ez új intézményt ne engedjük már eleve elterhelni bürokratikus szervezettel. E megtakarítások részint a tagdíjak mérséklésére, részint az egyházkerületi temetkezési segélyegylet javára az egyházkerületi pénztárnak térítendő meg.

Általában az egész tervezetet az a szellem hassa át, melynek célja ez intézménnyel kapcsolatosan azoknak a megsegítése s terheiknek könnyítései évenkénti evangéliumi és szociális feladatunk segíteni, s így elsősorban minden elgondolásnak érdeküket kell szolgálnia.

Legyen azért az egyházkerületi temetkezési segélyegylet a magyar kálvinista egyházak elpusztíthatatlan alkotó erejének bizonyos-tesztése, népünk bajainak orvoslója, megpróbáltatásaiban terhei hordozója, legyen egy áldott misszió, mely Krisztus selymes kezével simogat és erősít, legyen ez intézmény kizárólag híveink érdekeinek biztosítója, ezért már az első lépésnél minden olyan költség lefaragandó, mely csak rezszi és nem életet támasztó befektetés.

Álmosd, 1933 május 28.

Református esperes.

IRODALOM

Soltész Elemér: *Ünnepnapok. III. kötet. Tíz ünnepi és alkalmi egyházi beszéd. Budapest, 1933. 170 oldal. Ára füzve 4 P, vászonkötésben 5 P. Kapható a Protestáns tábortól püspökségnél, Budapest 1., Postafiók 12.*

Lapunk olvasói előtt nem kell bemutatni sem az illusztris szerzőt, sem ennek az „Ünnepnapok” c. sorozatnak korábbi kötetét. Ami a korábbiakban kivételes érték volt: nemes gondolatgazdagság mellett kristálytisza gondolatvezetés, a Lélek dús kenete mellett a stílus ügynevezett „kenetességének” teljes, jóleső hiánya, a klasszikus francia prédikátormintáknak maradéktalanul magyar hússá-vérré válása — mindez az érték, ha lehet, még fölözve megtalálható a szerzőnek ezen, már püspökkorából való beszédeiben is. Rá kell mutatnunk azonban arra, hogy ez a kötet a Soltész Elemér igehirdető egyéniségéből még különösen is kiemel egy értékes és nem mindennapi vonást: a bátorságot. Ha valakiben az Isten igéjének kösziklájára támaszkodó és az Isten Szentlelkétől szított tanítványi és apostoli bátorságnak csak valamivel kisebb mértéke lakoznék, az, még ha püspök volna is, akkor is sokkal tartózkodóbban fogalmazná meg — ha ugyan

egyáltalában megfogalmazná — mondanivalóit egyrészt a mai társadalmi és gazdasági rendről, másrészt Rómáról. Sőt valószínűleg éppen magyar protestáns tábort püspök-mivoltából kifolyólag érezte indítást arra, hogy ezekre a kérdésekre vagy egyáltalán ne, vagy pedig csak ártatlan általánosságokkal térjen rá a prédikációiban. Soltész Elemér azonban nyilván úgy fogja fel a dolgot, hogy öneki a maga kétszerezsen fontos és előkelő állásában sem lehet mást és másként beszélnie, mint egyszerű gyülekezeti lelkipásztor korában: tehát csak azt és csak úgy, amit és ahogyan a Lélek általa mond a gyülekezeteknek. Ennek a bátor őszinteségnek azonban nemcsak a lényege fakad a léleknek független, evangéliumi előkelőségéből, hanem — ezt talán mondanunk sem kell — a megnyilatkozási formája is olyan előkelő, hogy ifjaknak és öregeknek egyaránt mintául szolgálhat, amikor igehirdetésükben a szociális kérdéshez hozzányulnak, vagy Rómával szemben állást foglalnak. De a kötet darabjai egyébként is mintabeszédek. Pozitív nagy értékek mellett különösen egy negatív, de megbecsülhetetlen prédikatori érénynek: a tökéletes frázismentességnek az iskolapéldái. Olvasásuk közben új fényel ragyog föl előttünk a régi, kopott Buffon-idézet: „*Le style c'est l'homme!*” Ha valahol, itt csakugyan az.

R. I.

HALOTTAINK

Királyhelmei Király István, az ópályi egyháznak 50 éven át hűséges lelkipásztor, a nagykárolyi református egyházmegye lelkészi tanácsbírája, törvényhatósági bizottsági tag, életének 77. évében, hosszas szenvedés után, folyó évi május hó 22-én az Úrban csendesen elhunyt. Temetése szerdán, május hó 24-én délután 4 órakor volt az ópályi templomban tartott gyászszertartással. Özvegye és szép családja gyászolja, az árván maradt gyülekezettel együtt.

KÜLÖNFÉLÉK

Olvasóinknak szeretettel kívánunk boldog pünkösdi ünnepeket.

A debreceni egyházközség május 30-án tartotta lelkészválasztási ösgyűlését dr. Erdős Károly egyetemi tanár elnöklete alatt, amelyen dr. Soós Béla Dóczi-intézeti vallástanárt hívták meg lelkésznek. A kiváló lelkészt örömmel üdvözljük és Isten áldását kérjük munkájára.

A sárospataki egyház Forgács Gyula helyébe Darányi Lajos sárospataki hitoktatót hívta meg lelkipásztorának.

Tanítók találkozása. Debrecenben a háború alatt végzetek 15 éves, továbbá a 10 és 5 éves találkozások f. év november 20-án, az igazgató 20 éves igazgatói működésének évfordulóján lesznek. Kartársaink címét kérjük, szünetidőben

felvilágosítást adunk: Matolcsi Antal igazgatótanító, Szatmárökörítő, Veress János református tanító, Derecske, Veress László református tanító, Makó.

A továbbképző kurzus, amelyet a debreceni egyházmegye a Tisza István tudományegyetem theologiai tanárkarának szíves közreműködésével rendez ez év nyarának végén Debrecenben, előkészítő munkálata folyamatban van s az idevonatkozó tudnivalókat lapunkban közelesen közöljük is.

Rég nem látott szép és példaadó ünnep színhelye volt május 25-én a kállósemjéni református templom. Egy évtizeddel ezelőtt hívta meg a gyülekezet Thamó Bélát lelkipásztorául. Ez idő alatt a templomot és a tornyot renoválta az egyház; a hívek adományából új harangot szerzett; tanítói lakást épített és iskolát emelt. Két éve indult meg az 50 év óta szünetelő református oktatás. Megalakult a szeretetszövetség és nőszövetség és azóta egy szegényünk sem éhezik. Most indult meg a gyűjtés orgonára s egy hónap alatt a szükséges összegnek több mint fele összegyűlt. E mozgalomnak lelke Nyeste István, Teski István, dr. Szodoray Imre és id. Tóth Albert voltak. — Áldozócsütörtökön az építésnek ezt az áldott munkáját ünnepelte a gyülekezet és lelkipásztor, amit a gyülekezet azzal tett felejthetlenné, hogy 61 család adományából díszes paláttal lepte meg lelkipásztorát.

Török Imre kisújszállási lelkészt, a heves-nagykunsági egyházmegye esperesét, egyházi és közeleti értékes munkásságáért kormányfőtanácsosnak nevezték ki.

A **Filadelfia Diakonisszaintézet** május 21-én töltötte be fennállásának 30. esztendejét. Ezzel a magyar diakonissza-ügy 30 éves jubileumába érkezett el. Ebből az alkalomból május 19—20. napjain lelkészkonferencia volt, amelyen az intézet vendégül látta azokat a lelkészeket, akiknek gyülekezetében diakonisszái szolgálnak.

A **paróchiális könyvtárban** a közeljövőben a következő művek fognak megjelenni: Muraközy Gyula: Diadalmas élet; Rácz Kálmán: Apologetika; dr. Kovács J. István: A kereszténység és a társadalmi kérdések; Marton Lajos: A római császárok kultusza.

A **debreceni Kollégiumban** az elekcio május 27-én volt. A pünkösdi ünnepeken 199 legátus hirdeti a Szentlélek munkáját.

Konfirmáció Debrecenben. Áldozócsütörtökön Debrecenben igen sok konfirmándust vettek be az egyházba. Csak a városi iskolákban 1064 növendék konfirmált, a tanyai iskolákban 339, összesen 1403.

TARTALOM: R. I.: Fátyol és lélek. — Báró Vay László: Főgondnoki székfoglaló. — Szász Imre: Egyházkerületi bírósági ülésen. — Református esperes: Szerény megjegyzéseim és észrevételeim az Orjó temetkezési segélyegylet tervezetere vonatkozólag. — Irodalmi szemle. — Halottaink. — Különfélék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

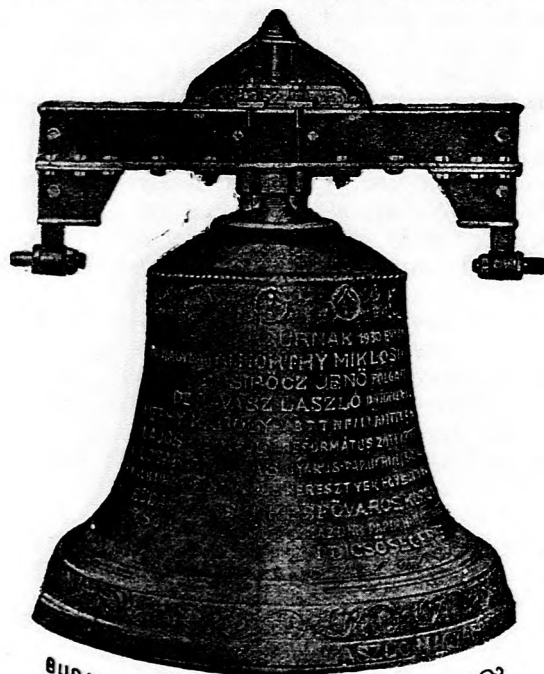
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Élönys fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél,

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányu zománc-edények,
zslr-bödönök, dísznődlő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933-1081

Konfirmáció

előkészítésére ajánljuk
a következő tankönyveket:

Ferenczy Gyula: Konfirmációi káté.	1-20 P
Halmi János: „ „ „	—60 P
Nagy István: „ „ „	—20 P
Soltész János: „ „ „	—40 P
Szoboszlai Papp István—Révész Bálint: Konfirmációi káté, átdolgozta: Sz. Szabó József (79. újonnan átdolgozott kiadás)	—30 P

Konfirmációi emléklapok

ízléses kivitelben

08 és 12 fillér darabonként.

Konfirmációra legalkalmasabb ajándék:

Dr. Erdős Károly:

Az én vallásom . . . —60 fillér

Dr. Révész Imre:

Öntudatos hit . . . —40 „

Zsoltárok, imakönyvek és szent Bibliák
dús választékban kaphatók

„Méliusz“

könyvkereskedésben

DEBRECEN,

Ferenc József-út 26. szám alatt